

Význam školního úspěchu a neúspěchu na konci základní školy

Kateřina Vojtíšková
Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.

IMS Brno 29. 4. 2010

Vzdělanostní nerovnosti

- Mezigenerační reprodukce
- T. Katrňák 2004 – strukturní a kulturní složka
- Sociální třída?
- Kultura školy a jednání pedagogů?
- Kvalitativní přístup – procesy, praktiky, každodennost

Výzkum – případové studie

- Běžné ZŠ > Malá škola x Sídlištní škola
- Nevýběrové školy/třídy
- 2 třídy v 8. (2008/9) - 9. ročníku (2009/2010)
- Heterogenní – z hlediska výzkumu – vzdělání, povolání rodičů, prospěch, aspirace
- Homogenní – z hlediska učitelů - „běžní“ žáci – bez nutnosti individuální péče

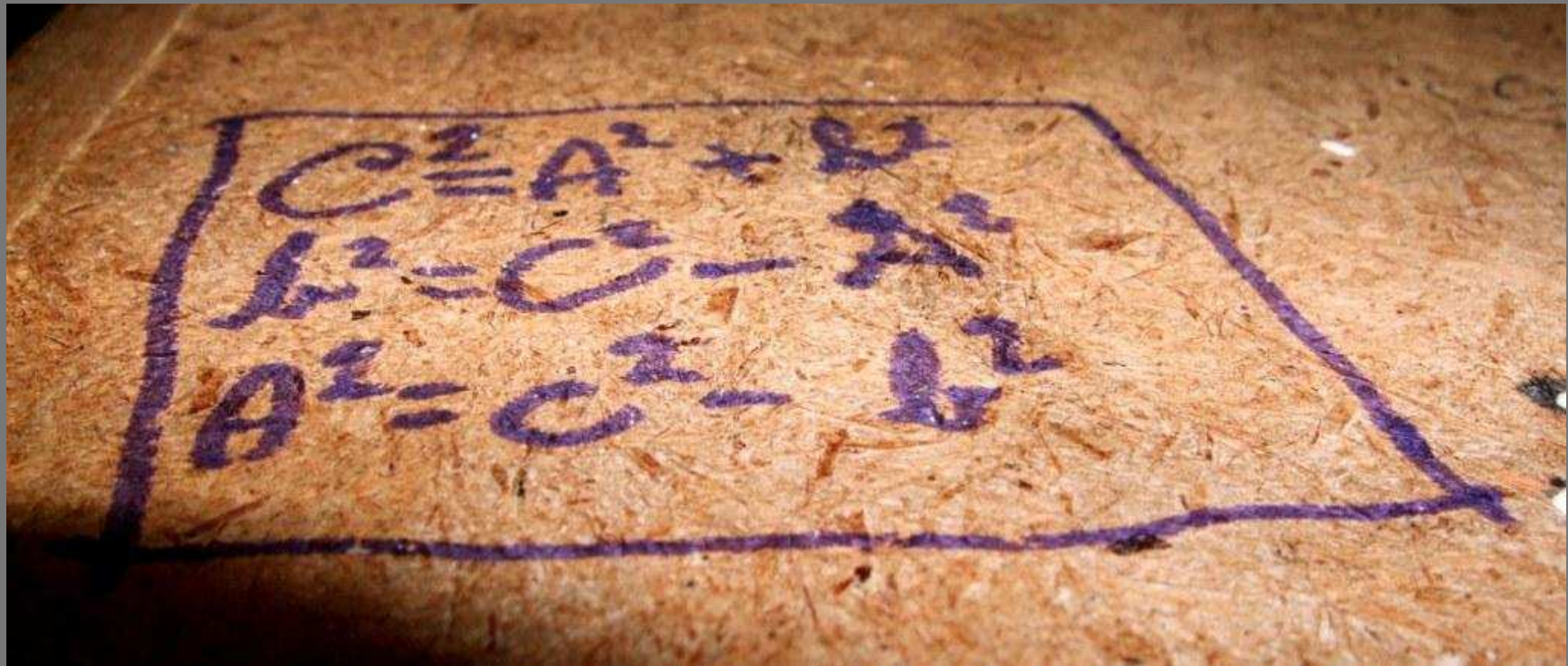
Postavení žáků v prostoru třídy

- Školní úspěch a neúspěch – integrální součástí základní školy
- Hodnocení – další vzdělávání, ale širší než jen školní relevance – morální dopad

Hodnocení podle RVP:

Hodnocení výkonů a pracovních výsledků žáků musí být postaveno na plnění konkrétních a splnitelných úkolů, na posuzování individuálních změn žáka a pozitivně laděných hodnotících soudech. Žákům musí být dána možnost zažívat úspěch, nebát se chyby a pracovat s ní.

Tahák v lavici Sídlištní školy



Školní úspěch a neúspěch

- Úspěšní a neúspěšní – Oliver/Tina a Felix/Miriam
- Souvislost úspěchu s chováním, vystupováním, vzhledem
- Konformita / nepřijetí školní kultury
- Přijímání či odmítání kategorizace žáka autoritou-pedagogem
- Hodnocení učitelů – inteligence (vrozená) + motivace (rodina) + chování (žákova svobodná volba)

Rozdíly či nerovnosti?

RVP ZV o pedagogické práci:

stimuluje nejschopnější žáky, povzbuzuje méně nadané, chrání i podporuje žáky nejslabší a zajišťuje, aby se každé dítě prostřednictvím výuky přizpůsobené individuálním potřebám optimálně vyvíjelo v souladu s vlastními předpoklady pro vzdělávání.

Neúspěch v hodnocení – často spojen s určitým stigmatem

Stigma – lenost, problémovost, drzost, nepřátelskost, nevychovanost – vnímáno jako volba

Vzdělávání

- Individuální kapitál?
- Svobodná volba rodičů?
- Investice do lidských zdrojů?
- Soutěž a výkon?
- Plýtvání talenty?

- Integrace a inkluze?
- Rozvoj každé osobnosti?
- Podpora diverzity, budování vzájemné úcty, respektu, solidarity, důstojnosti?
- Individuální přístup?

- Jak tyto nároky sloučit nebo kterým dát přednost

Děkuji za pozornost

